AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK ŁĄCZNOŚCI

ASG wewn. 3281/77

Płk dypl. Jerzy SIERADZAN

PRACA SZEFA ŁĄCZNOŚCI DYWIZJI (DZ, DPanc) I PUŁKU (pz, pcz) W ZAKRESIE PLANOWANIA ŁĄCZNOŚCI W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

Skrypt

WARSZAWA MARZEC 1977

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK ŁĄCZNOŚCI

ASG wewn. 3281/77

Płk dypl. Jerzy SIERADZAN

PRACA SZEFA ŁĄCZNOŚCI DYWIZJI (DZ, DPanc) I PUŁKU (pz, pcz) W ZAKRESIE PLANOWANIA ŁĄCZNOŚCI W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

Skrypt

WARSZAWA MARZEC 1977

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK ŁĄCZNOŚCI

JAWNE
~~Do użytku~~
~~służbowego~~
[redacted]

ASG wewn.3281/77

Egz.nr ... 3

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY
TAKTYKI WOJSK ŁĄCZNOŚCI

/-/płk mgr inż.K.PATKOWSKI

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1989 roku
art. 86 ust. 2
(Dz.U. 89 Nr 11 poz. 95)
podpis

Płk dypl. Jerzy SIERADZAN

PRACA SZEFA ŁĄCZNOŚCI DYWIZJI /DZ, DPanc/ I PUŁKU /pz, pcz/ W ZAKRESIE PLANOWANIA ŁĄCZNOŚCI W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

/skrypt/

WARSZAWA | MARZEC 1977 ROK

SPIS TREŚCI

W S T Ę P

Skrypt stanowi pomoc szkoleniową do indywidualnego studiowania problematyki pracy szefa łączności dywizji i pułku. Obejmuje on w swojej treści zagadnienia wchodzące w zakres pracy szefa łączności dywizji /pułku/ oraz oficerów wydziału łączności sztabu w działaniach bojowych.

Przedstawiony w skrypcie tok pracy stanowi próbę uogólnienia praktyki stosowanej w poszczególnych związkach taktycznych i oddziałach.

I. OBOWIĄZKI SZEFA ŁĄCZNOŚCI DYWIZJI I PUŁKU

Szef łączności /dywizji, pułku/ podlega bezpośrednio szefowi sztabu i jest jego pomocnikiem do spraw łączności, ponosi pełną odpowiedzialność za terminowe planowanie, organizację i zapewnienie ciągłej łączności na swoim szczeblu dowodzenia oraz za stan łączności i szkolenie specjalistyczne we wszystkich podległych oddziałach /pododdziałach/.

Ponadto szef łączności dywizji wykonuje polecenia specjalistyczne szefa wojsk łączności armii i ma prawo wydawania zarządzeń szefom łączności podległych oddziałów i pododdziałów oraz dowódcy batalionu łączności w zakresie organizacji i pracy systemu łączności, a także kontrolowania stanu łączności i szkolenia specjalistycznego.

Powyższe prawo posiada również szef łączności pułku w stosunku do dowódcy kompanii łączności i szefów łączności pododdziałów.

W zakresie materiałowego i technicznego zabezpieczenia pod względem łączności oddziałów i pododdziałów, szef łączności ściśle współdziała z zastępcą dowódcy do spraw techniki i zaopatrzenia. Jest on uprawniony do wydawania wytycznych i udzielania specjalistycznych instruktaży w sprawach gospodarki magazynowej i materiałów łączności w batalionie /kompanii/ zaopatrywania oraz remontu sprzętu łączności w batalionie /kompanii/ remontowym.

Szef łączności dywizji /pułku/ powinien ściśle współpracować z szefami poszczególnych wydziałów sztabu dywizji /pomocnikami szefa sztabu pułku/, jak również szefami rodzajów wojsk i służb. Ponadto powinien być zawsze zorientowany w aktualnej sytuacji bojowej oraz znać rejony rozmieszczenia punktów dowodzenia sztabu przełożonego, podległych oddziałów i pododdziałów oraz współdziałających związków /oddziałów/.

Do podstawowych obowiązków szefa łączności dywizji /pułku/ należy:

- opracowywanie i przedstawianie szefowi sztabu propozycji i wniosków dotyczących spraw łączności oraz przedsięwzięć związanych z zapewnieniem wymiany informacji za pomocą sił i środków łączności;
- opracowanie i przedstawianie szefowi wniosków

i propozycji dotyczących spraw łączności oraz przedsięwzięć doskonalących osiąganie wyższych stanów gotowości bojowej, wyszkolenia i wyposażenia oddziałów i pododdziałów łączności;

- planowanie łączności oraz wykonywanie w tym zakresie niezbędnych dokumentów łączności;
- stawianie zadań dowódcy podległego pododdziału łączności i funkcyjnym łączności oraz kierowanie ich działalnością w zakresie funkcjonowania systemu łączności;
- wydawanie niezbędnych wytycznych /zarządzeń/ szefom łączności podległych oddziałów /pododdziałów/;
- organizowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony i obrony sił i środków łączności przed bronią masowego rażenia oraz przed rozpoznaniem i zakłóceniami stosowanymi przez nieprzyjaciela;
- kontrolowanie stanu łączności dywizji /pułku/ terminowości przekazywania wiadomości, dokumentów bojowych i korespondencji pisemnej za pomocą sił i środków łączności oraz przestrzegania zasad utajnienia wiadomości przez korzystających z technicznych środków łączności;
- organizowanie właściwego wykorzystywania i eksploatacji urządzeń utajniających i szyfrowych;
- współudział w zakresie opracowywania dokumentów kodowych przeznaczonych do utajniania wiadomości przekazywanych przez techniczne środki łączności;
- czuwanie nad prawidłową ewidencją, przechowywaniem i eksploatacją sprzętu łączności;

- sprawowanie nadzoru nad eksploatacją, utrzymaniem i sprawnością techniczną sprzętu i materiałów łączności dywizji;
- organizowanie rozpoznania miejscowych środków łączności oraz zbiórka zdobycznego sprzętu łączności;

Szef łączności dywizji jest przełożonym żołnierzy wydziału łączności dywizji. Wyżej wymienione obowiązki realizuje przy pomocy starszych pomocników i pomocników tego wydziału. Natomiast na szczeblu pułku wymienione obowiązki wykonuje osobiście szef łączności pułku. W określonych przypadkach może ono wykorzystać dowódcę kompanii łączności /lub jednego z oficerów kompanii - najczęściej dowódcę plutonu radiowego/ do opracowania dokumentów łączności oraz wykonywania innych czynności z zakresu planowania i organizacji łączności, które są w gestii szefa łączności pułku.

W skład wydziału łączności sztabu dywizji wchodzą następujące osoby:

- starszy pomocnik ds. łączności specjalnej,
- starszy pomocnik - inżynier radio,
- starszy pomocnik - inżynier T/T,
- pomocnik ds. łączności utajnionej,
- pisarz - kreślarz.

<u>Starszy pomocnik do spraw łączności specjalnej</u> - organizuje łączność szyfrową i kodową dla potrzeb dowództwa i sztabu dywizji oraz podległych oddziałów;

- opracowuje wytyczne dotyczące łączności

szyfrowo-kodowej;

- kieruje działalnością stacji szyfrowej dywizji w zakresie specjalistycznym, określa wykorzystanie środków szyfrowych i kodowych oraz operatorów tych urządzeń;

- prowadzi ewidencję sprzętu szyfrowego i kodowego oraz materiałów szyfrowo-kodowych;

- przechowuje materiały szyfrowe, dokumenty kodowe i dokumenty kluczowe do urządzeń utajniających oraz zaopatruje w nie stację szyfrową i stację łączności utajnionej;

- kontroluje personel ekspedycji telegraficznej i stacji łączności utajnionej węzła łączności w zakresie terminowego przekazywania korespondencji oraz przestrzegania przepisów o ochronie tajemnicy i zasad bezpieczeństwa łączności szyfrowo-kodowej;

- ustala klucze do tabel sygnałowych i kodów map;

- prowadzi szkolenie z dowódzcami i oficerami sztabu z zagadnień dotyczących utajnienia wiadomości przekazywanych przez techniczne środki łączności;

- melduje szefowi łączności o ewentualnych wypadkach naruszeń bezpieczeństwa łączności szyfrowej i kodowej oraz o nie przestrzeganiu przepisów o ochronie tajemnicy, a także przedstawia wnioski w tym zakresie.

Starszy pomocnik - inżynier radio: planuje, organizuje i kieruje łącznością radiową. Opracowuje niezbędne dokumenty planu łączności w tym zakresie oraz dokumenty zapewniające pracę środków radiowych. Udziela niezbędnej pomocy szefom łączności podległych oddziałów w zakresie organizacji i utrzymania łączności radiowej. Kontroluje przestrzeganie instrukcji i zarządzeń dotyczących wymiany korespondencji radiowej. Organizuje ochronę łączności radiowej przed rozpoznaniem i zakłóceniami. Kieruje szkoleniem pododdziałów radiowych. Współpracuje ze starszym pomocnikiem - inżynierem T/T w zakresie kompleksowego wykorzystania środków łączności. Bierze udział w opracowywaniu zarządzeń łączności oraz materiałowo-technicznego zabezpieczenia pododdziałów łączności w środki radiowe. Analizuje przesłane przez podległe sztaby meldunki i sprawozdania w części dotyczącej łączności radiowej i przedstawia szefowi łączności odpowiednie wnioski

Starszy pomocnik - inżynier T/T: planuje i organizuje łączność radioliniową i przewodową dywizji oraz kieruje nią podczas działań. Organizuje ochronę łączności radioliniowej przed rozpoznaniem i zakłóceniami. Ponadto zajmuje się organizacją eksploatacji urządzeń telefoniczno—telegraficznych na węzłach łączności punktów dowodzenia dywizji oraz organizacją i pracą wojskowej poczty polowej. Opracowuje niezbędne dokumenty planu łączności w tym zakresie oraz dokumenty zapewnia-

jące pracę tych środków. Udziela niezbędnej pomocy szefom łączności podległych oddziałów w organizowaniu i utrzymaniu łączności radioliniowej i przewodowej. Kieruje pracą pododdziałów radioliniowych /przewodowych/ podczas wykonywania przez nie nakazanych zadań. Bierze udział w opracowywaniu zarządzenia łączności i materiałowo-technicznego zabezpieczenia pododdziałów łączności w środki radioliniowe i sprzęt przewodowy. Kieruje szkoleniem pododdziału radioliniowego i przewodowego. Ściśle współpracuje ze starszym pomocnikiem - inżynierem radio w zakresie kompleksowego wykorzystania środków łączności.

Analizuje przesłane przez podległe sztaby meldunki i sprawozdania w części dotyczącej łączności radioliniowej i przewodowej i przedstawia szefowi łączności dywizji odpowiednie wnioski.

Pomocnik szefa wydziału do spraw łączności utajnionej: organizuje i kieruje łącznością utajnioną oraz odpowiada za jej sprawne działanie. Bierze udział w planowaniu łączności utajnionej. Opracowuje wytyczne dotyczące organizacji łączności utajnionej i sporządza plany zapotrzebowań na dokumenty kluczowe. Kieruje pracą załóg obsługujących urządzenia utajniające i odpowiada za szkolenie i poziom przygotowania załóg. Nadzoruje prowadzenie ewidencji urządzeń utajniających i właściwe ich wykorzystanie oraz kontroluje przestrzeganie przepisów o ochronie tajemnicy. Opraco-

wuje wytyczne dotyczące łączności utajnionej. Opracowuje plany zapotrzebowań na dokumenty kluczowe. Sprawuje nadzór nad właściwym wykorzystaniem sprzętu łączności utajnionej.

Analizuje potrzeby w zakresie wykorzystania urządzeń utajniających i przedstawia szefowi łączności dywizji odpowiednie wnioski w tym zakresie. Melduje szefowi łączności o ewentualnych wypadkach naruszania bezpieczeństwa łączności utajnionej oraz nieprzestrzegania przepisów o ochronie tajemnicy.

II. PLANOWANIE ŁĄCZNOŚCI WE WSPÓŁCZESNYCH DZIAŁANIACH BOJOWYCH

Zapewnienie ciągłej łączności w walce wymaga terminowego i właściwego planowania łączności na okres przewidywanych działań bojowych, zgodnie z zadaniem związku /oddziału/. Powinno ono być powiązane z całokształtem pracy sztabu w zakresie planowania i organizacji działań bojowych danego związku /oddziału/.

Planowanie łączności dywizji /oddziału/ na okres działań, stosownie do otrzymanego lub sprecyzowanego zadania, odbywa się w okresie organizacji walki. Ma ono na celu zaplanowanie łączności na całą głębokość otrzymanego zadania. Szef łączności powinien uzgodnić i zorganizować łączność dowodzenia z podwładnymi, łączność współdziałania z sąsiadami, między elementami ugrupowania bojowego dywizji /pułku/ z oddziałami i pododdziałami wzmocnienia lub wsparcia, z jednostkami będącymi w styczności

z nieprzyjacielem zabezpieczającymi wejście dywizji /pułku/ do walki.

Jest to okres bardzo intensywnej pracy szefa łączności /i jego pomocników/, wymagającej dużej operatywności i prężnego kierowania. Na podkreślenie zasługuje fakt, że czasu na planowanie i częściowe uzupełnianie lub reorganizację systemu łączności dywizji /pułku/ jest z zasady mało, wobec czego te dwa przedsięwzięcia realizowane bywają równolegle. Niekiedy mogą dojść dodatkowe zadania wynikające ze zmian podporządkowania.

Planowanie łączności nie może być przedsięwzięciem jednorazowym i nie zamyka się w ściśle określonych ramach czasowych. Jest to proces ciągły wymagający uaktualnień, uwarunkowany podejmowaniem kolejnych decyzji przez dowódcę związku /oddziału/ w miarę otrzymywania nowych zadań bojowych.

Planowanie łączności polega na:

- wyborze odpowiednich środków łączności i określeniu sposobów organizacji łączności;
- określaniu okresów działań bojowych i ważniejszych kierunków, na które należy zwrócić szczególną uwagę w zapewnieniu łączności;
- ustalaniu przedsięwzięć zapewniających ciągłość działania łączności;
- opracowaniu danych eksploatacyjnych do pracy systemu łączności;
- określaniu zakresu i kolejności wykonywania poszczególnych prac oraz wykonawców;

- określaniu sposobów i terminów materiałowo-technicznego zaopatrywania pododdziałów łączności.

Podstawę do planowania łączności stanowią:

- zadania bojowe związku/oddziału/;
- zarządzenia/wytyczne/ łączności sztabu przełożonego;
- decyzja dowódcy;
- wytyczne szefa sztabu /dowódcy/ do organizacji łączności;
- aktualnie istniejący system łączności oraz dane o ilości i stanie posiadanych sił i środków łączności

W okresie przygotowawczym do działań, jeszcze przed postawieniem zadania bojowego, sztab przełożony może wydać zarządzenia wstępne, które mają na celu przygotowanie pododdziałów łączności do realizacji zadań w mających nastąpić działaniach bojowych. Na tej podstawie szef łączności dywizji /pułku/ wydaje zarządzenia przygotowawcze dowódcom pododdziałów /funkcyjnym/ łączności i podległym szefom łączności.

Z zadaniem bojowym związku /oddziału/ szef łączności może się zapoznać: podczas stawiania zadania przez przełożonego dowódcę w ramach ogólnego zapoznawania sztabu z zadaniami lub za pośrednictwem szefa sztabu. W tym też czasie może być zapoznany z ogólnym zamiarem walki. Po ogłoszeniu zamiaru walki przez dowódcę dywizji /pułku/ szef sztabu powinien wydać szefowi łączności wytyczne w celu

przygotowania przez niego propozycji w zakresie organizacji i zapewnienia łączności w planowanych działaniach.

Na tej podstawie szef łączności dywizji /pułku/ analizuje zadania i ocenia położenie pod względem łączności. Jest to w zasadzie praca myślowa szefa łączności, którą przeprowadza w miarę otrzymywania danych.

W wyniku dokonywania analizy zadania bojowego dywizji /pułku/ szefa łączności powinien sobie uzmysłowić:

- ogólne potrzeby w zakresie łączności dowodzenia i współdziałania w poszczególnych etapach działań bojowych;
- w jakim stopniu charakter i treść zadania wpływa na organizację łączności i warunki jej działania;
- charakter i tempo działań,determinujące zastosowanie poszczególnych środków łączności oraz sposób ich wykorzystywania w systemie łączności.

Równocześnie z zadaniem bojowym sztab dywizji /pułku/ powinien otrzymać zarządzenie /wytyczne/ łączności. Wraz z zarządzeniem łączności sztabu przełożonego, szef łączności dywizji /pułku/ otrzymuje wszystkie niezbędne dane eksploatacyjne, potrzebne dla zapewnienia łączności z przełożonymi i podwładnymi. Po zapoznaniu się z zarządzeniem i po jego przeanalizowaniu, szef łączności ustala:

- sposób zapewnienia łączności z przełożonym dowódcą i sztabem oraz jakie w tym celu powinien

wydzielić środki łączności;
- co powinien uwzględnić w organizacji i zapewnieniu łączności z podwładnymi;
- sposób organizacji łączności ze współdziałającymi oddziałami i związkami ogólnowojskowymi i rodzajami wojsk;
- sposób organizacji łączności tyłów i powiadamiania;
- terminy regulacji czasu;
- materiałowo-techniczne zaopatrywanie pododdziałów łączności;
- terminy i formę przedstawiania meldunków i sprawozdań łączności.

Następną czynnością szefa łączności jest dokonanie niezbędnych kalkulacji czasowych, w wyniku których określa:
- termin gotowości węzłów łączności i całego systemu łączności odpowiednio do terminu gotowości dywizji /pułku/ do działań;
- termin, w którym należy przegrupować siły i środki łączności;
- termin rozwijania i uruchamiania poszczególnych węzłów łączności, stacji, linii i relacji łączności oraz czas zakończenia tych prac;
- czas jakim dysponuje na planowanie łączności, kiedy wydać zarządzenie /wytyczne/ łączności oraz postawić zadania funkcyjnym łączności.

Ocena położenia pod względem łączności powinna zawierać ocenę nieprzyjaciela posiadanych sił i środków łączności oraz terenu i warunków atmosferycznych.

Na podstawie oceny nieprzyjaciela należy ustalić w zakresie łączności:

- ograniczenia w wykorzystaniu łączności radiowej i radioliniowej;
- czy i w jaki sposób /w jakim stopniu/ nieprzyjaciel może oddziaływać na nasz system łączności i co należy przedsięwziąć dla zapewnienia trwałości i ciągłości łączności;
- rejony lub rubieże, na których trzeba będzie - ze względu na przypuszczalny charakter działań nieprzyjaciela - wprowadzić zmiany w wykorzystaniu określonych środków łączności oraz w zorganizowanym systemie łączności.

Podczas oceny posiadanych sił i środków uwzględnia się również istniejący /czynny/ system łączności.

Oceniając stan łączności należy ustalić:

- czy istniejący system łączności może być wykorzystany w planowanych działaniach bojowych, czy też musi ulec ewentualnemu uzupełnieniu lub większej reorganizacji, czyli należy go organizować od podstaw;
- ilość sił i środków łączności zaangażowanych w istniejącym systemie łączności ,czy obecne ugrupowanie posiadanych sił i środków łączności jest odpowiednie oraz jakich zmian i uzupełnień należy dokonać;
- braki w siłach i środkach łączności oraz ich wpływ na zapewnienie łączności /ewentualne sposoby ich uzupełnienia/;
- niezbędny remont sprzętu łączności oraz ładowanie akumulatorów, jak również zabezpieczenie w

niezbędne materiały eksploatacyjne,konserwacyjne i naprawcze.

W wyniku oceny terenu i warunków atmosferycznych /pory roku/ należy ustalić:

- w jakim stopniu ukształtowanie i pokrycie terenu wpływa na działanie środków łączności;
- rejony dogodne do rozwinięcia węzłów łączności oraz czasy budowy linii przewodowych;
- stan dróg przegrupowania pododdziałów łączności i relacji kursów pocztowych;
- wpływ warunków atmosferycznych /wilgotność,mróz, roztopy itp./ na prace pododdziałów i środków łączności.

W trakcie analizy zadania i oceny położenia pod względem łączności szereg danych dotyczących planowania działań bojowych szef łączności uzgadnia z oficerami sztabu, szefami rodzajów wojsk i służb oraz zastępcą dowódcy dywizji /pułku/ds.techniki i zapoatrzenia. W szczególności z wydziałem operacyjnym sztabu dywizji /pomocnikiem szefa sztabu pułku ds. operacyjnych/ należy uzgodnić rozmieszczenie punktów dowodzenia i czas ich przesunięcia, proponowane ugrupowanie bojowe związku /oddziału/ i elementy zabezpieczenia działań bojowych,potrzeby łączności współdziałania itp.

Z szefem rozpoznania, szefem artylerii,szefem OPL, szefem saperów i szefem zabezpieczenia chemicznego oraz zastępcą dowódcy dywizji /pułku/ ds. techniki i zaopatrzenia uzgadnia głównie ich potrzeby w zakresie łączności. W tym celu szef

łączności bierze pod uwagę siły i środki łączności sztabu dywizji/pułku/ oraz będące w bezpośredniej dyspozycji tych szefów.

Dla stworzenia dogodnych warunków w zakresie organizacji łączności, na podstawie wyciągniętych wniosków z analizy zadania i oceny położenia, szef łączności może wydać zarządzenia przygotowawcze dowódcom /funkcyjnym/ łączności i podległym szefom łączności. Mogą one dotyczyć przygotowania i przegrupowania pododdziałów łączności, materiałowo-technicznego zabezpieczenia pododdziałów łączności, uruchomienia kanałów łączności niezbędnych w okresie organizacji działań bojowych,przygotowania danych eksploatacyjnych do planowanego systemu łączności itp.

W zależności od sytuacji i potrzeb, szef łączności dywizji /pułku/ uzgadnia z szefami łączności współdziałających związków /oddziałów/ zagadnienia dotyczące łączności współdziałania. W tym celu organizuje się spotkania z zainteresowanymi lub wysyła oficerów /przedstawicieli/ łączności do szefów łączności współdziałających związków /oddziałów/. Niekiedy kontakt ten może być zrealizowany za pośrednictwem technicznych środków łączności.

W wyniku przeprowadzonych uzgodnień oraz wynikających z analizy zadania i oceny położenia wniosków, szef łączności ustala koncepcję /propozycje/ organizacji łączności do mających nastąpić działań bojowych. Może ona być przedstawiona w formie uproszczonych schematów, kalkulacji i notatek.

W okresie wypracowania decyzji przez dowódcę dywizji /pułku/ szef łączności powinien być przygotowany do zameldowania /przedstawienia/ szefowi sztabu lub dowódcy propozycji odnośnie organizacji łączności, bądź też udzielania odpowiedzi na pytania dotyczące:

- właściwości organizacji łączności wynikających z zadania bojowego;
- danych o ilości i stanie posiadanych sił i środków łączności oraz ewentualnych potrzeb ich uzupełnienia;
- rozmieszczenia punktów dowodzenia w okresie organizacji w toku prowadzenia walki;
- potrzeb i możliwości organizacji łączności w okersie organizowania walki i w toku jej prowadzenia;
- ograniczeń w wykorzystaniu technicznych środków łączności w ruchu;
- ochrony łączności radiowej i radioliniowej przed rozpoznaniem i zakłóceniami stosowanymi przez nieprzyjaciela;
- ochrony sił i środków łączności przed oddziaływaniem nieprzyjaciela środkami rażenia.

Szereg zagadnień, które należy uwzględnić podczas planowania i organizowania łączności może być rozwiązanych bezpośrednio w terenie. W tym celu szef łączności może brać udział w rekonesansie dowódcy dywizji /pułku/, jeśli taki jest przewidziany, bądź też może przeprowadzić go osobiście lub polecić zorganizowanie rekonesansu dowódcy

batalionu /kompanii/ łączności. W warunkach ograniczonego czasu rekonesans łączności przeprowadza się w trakcie wykonywania prac przez pododdziały łączności w terenie.

Decyzja dowódcy jest zasadniczym elementem, z której wynikają zasadnicze zagadnienia rzutujące na organizację systemu łączności i na zakres wykorzystania poszczególnych środków łączności. Należą do nich:

- dane o nieprzyjacielu;
- kierunek głównego uderzenia w natarciu lub głównego wysiłku w obronie;
- ugrupowanie bojowe;
- zadania dla podległych oddziałów /pododdziałów/;
- środki wzmocnienia i wsparcia oraz ich podział;
- podstawowe zagadnienia współdziałania;
- dane o rozmieszczeniu punktów dowodzenia i czasie ich przesunięcia;
- podstawowe problemy zabezpieczenia działań bojowych;
- ewentualne przegrupowanie itp.

Tylko dokładna znajomość decyzji dowódcy pozwoli szefowi łączności wyciągnąć prawidłowe wnioski i ustalić zadania jakie mają do wykonania pododdziały łączności. Dzięki niej szef łączności będzie mógł określić, jakie należy stosować przedsięwzięcia, aby zaplanowany system łączności odpowiadał potrzebom dowodzenia.

Na podstawie decyzji dowódcy i wytycznych do zabezpieczenia działań bojowych, szef sztabu dywizji /pułku/ powinien udzielić wytycznych szefowi łączności w zakresie organizacji łączności. W warunkach ograniczonego czasu na organizację łączności, szef sztabu wydaje wstępne wytyczne już po ogłoszeniu zamiaru walki przez dowódcę,co umożliwi wcześniejsze zaplanowanie i zorganizowanie łączności.

Wytyczne te mogą być sukcesywnie uzupełniane,w zależności od potrzeb i warunków. Niekiedy, po postawieniu zadań bojowych przez dowódcę, szef sztabu może uzupełnić wydane uprzednio wytyczne lub niektóre dane skonkretyzować i wówczas odpowiednio uzupełnia się plan łączności. W zależności od konkretnych warunków sytuacji bojowej,wytycznych może udzielić bezpośrednio dowódca związku /oddziału/.

Treść i ilość zagadnień zawartych w wytycznych szefa sztabu zależy od konkretnych warunków. Mogą one zawierać takie zagadnienia,jak:

- w jakim ugrupowaniu i jakie zadania będą wykonywały oddziały i pododdziały, a także sposób współdziałania z sąsiadami i między elementami ugrupowania bojowego podczas wykonywania poszczególnych zadań bojowych /jeżeli szef łączności nie był uprzednio z tymi zagadnieniami zapoznany/;
- rejony rozmieszczenia punktów dowodzenia, oś ich przesunięcia oraz orientacyjne terminy ich zmiany /jeśli tego uprzednio nie uzgodniono w ramach sztabu/;

- od jakiego czasu,z kim i jakimi środkami powinna być zorganizowana łączność dowodzenia, współdziałania tyłów i powiadamiania /ostrzegania i alarmowania/;
- szczególne wymagania stawiane łączności w czasie walki/w zależności od przewidywanego rozwoju działań/;
- wymagania w zakresie ochrony łączności przed oddziaływaniem nieprzyjaciela, sposób wykorzystania technicznych środków łączności i ograniczenia w posługiwaniu się nimi w poszczególnych okresach walki;
- termin przedstawienia dokumentów planu łączności do zatwierdzenia.

Po zorganizowaniu systemu łączności i otrzymaniu nowego zadania bojowego /np.: na następny okres walki/ wymagane są tylko pewne zmiany i uzupełnienia, szef sztabu powinien dać wytyczne dotyczące tylko tych problemów, które ulegają zmianie i wymagają uwzględnienia w istniejącym czynnym systemie łączności.

Po otrzymaniu wszystkich niezbędnych danych, szef łączności podejmuje decyzję do organizacji systemu łączności i przystępuje do opracowania dokumentów planu łączności. W nakazanym terminie melduje treść dokumentów planu łączności szefowi sztabu przedstawiając je do zatwierdzenia.

Równocześnie szef łączności może w tym czasie przedstawić szefowi sztabu do podpisu zarządzenie łączności.

Ponieważ we współczesnych działaniach bojowych okres organizacji i planowania walki będzie najczęściej bardzo krótki /kilkanaście godzin/, przedstawiona metoda, kolejność i treść pracy szefa łączności w zakresie planowania łączności będzie uzależniona od czasu, jakim będzie on dysponował.

Wiele czynności opisanych tu w chronologicznym porządku z konieczności będzie realizowanych równocześnie, a praca myślowa będzie się sprowadzała do rozpatrywania najbardziej istotnych czynników, rzutujących na organizację systemu łączności i warunków jego działania w toku prowadzenia walki.

Decydujący wpływ na warunki pracy szefa łączności dywizji/pułku/ i jego wydziału w zakresie planowania łączności, wywiera metoda i kolejność pracy dowódcy i sztabu, ilość czasu jaką dysponuje się na przygotowanie działań oraz aktualny stan łączności.

Ze względu na występujące znaczne różnice w dysponowaniu ilością czasu na przygotowanie działań bojowych, można wyróżnić trzy metody /modele/ pracy dowódcy i sztabu:

1. Metoda planowania kolejnego

Polega na rozpoczęciu prac związanych z wypracowaniem decyzji i zaplanowaniem działań na kolejnych szczeblach dowodzenia, po zakończeniu w pełni tych czynności w sztabie nadrzędnym.

Pozwala ona wnikliwie wypracować decyzję przez

dowódcę i szczegółowo zaplanować działania bojowe na całą głębokość, a następnie przekazać zadania bojowe, kontrolować ich realizację i udzielać pomocy podwładnym.

Sumaryczny czas przedsięwzięć organizacyjno-planistycznych na szczeblu dywizji wymaga 2-3 dób.

W tym przypadku kolejność i metoda pracy szefa łączności będzie przebiegała następująco:

- po otrzymaniu zadania bojowego przez dywizję /pułk/ , szef łączności zapoznaje się z jego treścią w ramach ogólnego zapoznawania sztabu, niekiedy indywidualnie w wydziale operacyjnym sztabu lub może być ustnie poinformowany przez szefa sztabu.

W tym czasie może otrzymać ustne wytyczne od szefa łączności przełożonego, które w formie pisemnej jako zarządzenie łączności sztabu przełożonego, może otrzymać w późniejszym terminie.

Na tej podstawie szef łączności analizuje zadanie, studiuje zarządzenie łączności lub otrzymane wytyczne i ocenia położenie pod względem łączności.

Analiza zadania i ocena położenia jest elementem pracy myślowej szefa łączności, zapoczątkowującym planowanie łączności. Problemy jakie składają się na ocenę położenia szef łączności rozpatruje bardzo szczegółowo oraz opracowuje propozycje /niekiedy kilka wariantów/ rozwiązania wszystkich elementów planowanego systemu łączności.
Dla rozwiązania niektórych problemów wykorzystuje

on swoich pomocników w zakresie przygotowania i przedstawienia mu szczegółowych danch i potrzebnych kalkulacji.

W trakcie tej pracy szef łączności zapoznaje się z ogólnym zamiarem walki ogłoszonym przez dowódcę oraz otrzymuje od szefa sztabu wytyczne do przygotowania propozycji w zakresie organizacji i zapewnienia łączności w planowanych działaniach.

Szef łączności /lub wyznaczeni pomocnicy/uzgadniają szczegółowo szereg danych do planowania łączności z oficerami sztabu, szefami rodzajów wojsk, zastępcą dowódcy ds. techniki i zaopatrzenia oraz szefami łączności współdziałających związków taktycznych i oddziałów.

W wyniku uzgodnień i wniosków wynikających z analizy zadania i oceny położenia, szef łączności ustala projekt systemu łączności w planowanych działaniach bojowych. Może on być opracowany w formie projektu schematów i kalkulacji przedstawionych mu przez oficerów wydziału łączności.

W okresie wypracowywania przez dowódcę decyzji, szef łączności może zameldować szefowi sztabu /dowódcy/ swoje propozycje odnośnie organizacji łączności, względnie udziela odpowiedzi na interesujące go zagadnienia.

Akceptacja tych propozycji z wniesieniem ewentualnych poprawek przez szefa sztabu /dowódcę/stanowi podstawę do wydania zarządzeń przygotowawczych, które mają na celu przygotowanie pododdziałów łączności do realizacji czekających ich zadań. Szereg

zagadnień, które uwzględnia się przy planowaniu, organizowaniu i zapewnianiu łączności może być dokładniej sprecyzowanych w rekonesansie przeprowadzonym przez dowódcę osobiście lub we własnym zakresie. W rekonesansie przeprowadzonym przez dowódcę może uczestniczyć wyznaczony oficer wydziału łączności lub dowódca batalionu łączności.

Po wypracowaniu decyzji przez dowódcę, szef łączności zapoznaje się z jej treścią, a następnie wysłuchuje wytycznych szefa sztabu do organizacji łączności. Uzyskane dane stanowią podstawę do skonfrontowania słuszności zastosowanych rozwiązań i skorygowania ich w myśl decyzji dowódcy i wytycznych szefa sztabu. Następnie szef łączności wraz ze swoimi pomocnikami przystępuje do opracowania dokumentów planu łączności i po zatwierdzeniu planu przez szefa sztabu ich treść przekazuje do wykonania.

2. Metoda planowania równoległego

Polega na równoczesnym rozwiązaniu zadań organizacyjno-planistycznych przez dowódców i sztaby kilku szczebli dowodzenia. Ma ona zastosowanie przy ograniczonym czasie, jakim w rzeczywistych warunkach dysponuje sztab dywizji /pułku/. Czas ten dla szczebla dywizji wynosi około 12-14 godzin. Dowódca i sztab zmuszeni są przed szczegółowym opracowaniem działań bojowych przekazać najważniejsze zadania podległym oddziałom i pododdziałom.

Metoda ta we współczesnych działaniach znajduje powszechne zastosowanie. Wymaga ona od szefa

łączności i jego wydziału bardzo intensywnej pracy, dużej operatywności i zdecydowanego kierowania funkcyjnymi łączności.

Realizacja wszystkich przedsięwzięć w ograniczonym czasie wymaga skrupulatnej organizacji pracy samego szefa łączności i oficerów wydziału łączności, uwzględniającej precyzyjny podział czasu. Każdy z pomocników powinien otrzymać zawczasu ściśle określone zadania, które wykonuje samodzielnie, współdziałając z pozostałymi oficerami wydziału, meldując szefowi łączności o podejmowanych przedsięwzięciach swojego działania.

W tym przypadku planowanie i organizacja systemu łączności przebiega równolegle. Należy wówczas koncentrować wysiłek na planowanie i organizację łączności w pierwszej kolejności z tymi elementami ugrupowania bojowego, które są w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem lub też w pierwszej kolejności przejdą do wykonania zadań bojowych.

Planowanie postępuje sukcesywnie w miarę uzyskiwania danych i realizowane jest stopniowo przez oficerów wydziału łączności. Dokumenty łączności opracowuje się ujmując w nich stopniowo rozwiązane zagadnienia łączności.

Równoległość planowania łączności na poszczególnych szczeblach dowodzenia osiąga się przez przekazanie podległym szfom łączności niezbędnych danych. Przed postawieniem zadań bojowych sztab przełożony może wydać zarządzenia przygotowawcze nakazujące wykonanie określonych przedsięwzięć. Na tej podstawie szef łączności powinien wydać wstępne zarządzenia dowódcy pododdziału /funkcyjnym/ łączności i podległym szefom łączności oddziałów

/pododdziałów/w zakresie przygotowania sił i środków łączności do realizacji zadań.

Po zapoznaniu się z zadaniem bojowym,szef łączności dywizji /pułku/ w czasie przeprowadzenia analizy zadania i oceny położenia powinien ograniczyć się tylko do rozpatrzenia niezbędnych czynników,które wywierają zasadniczy wpływ na organizację i działanie systemu łączności. Wyciągnięte wnioski są podstawą do wydania zarządzeń dotyczących:

- przegrupowania pododdziałów łączności;
- przeprowadzenia rekonesansu łączności;
- przygotowania danych eksploatacyjnych do pracy środków łączności;
- zorganizowania łączności w rejonie wyjściowym do działań bojowych itp.

Z oficerami sztabu, szefami rodzajów wojsk oraz zastępcą dowódcy ds. techniki i zaopatrzenia szef łączności ustala potrzeby w zakresie łączności, zwłaszcza te, które wymagają zmian i uzupełnienia.

W propozycjach organizacji łączności meldowanych szefowi sztabu lub dowódcy, szef łączności przedstawia tylko te zagadnienia, które mogą mieć zasadniczy wpływ w procesie dowodzenia wojskami. W zależności od terminu gotowości określonych relacji łączności może zaistnieć konieczność meldowania szefowi sztabu propozycji organizacji łączności częściami.

W warunkach ograniczonego czasu, szef łączności jest w stanie we właściwy sposób ocenić położenie pod względem łączności w terminie podejmo-

wać decyzje wówczas, jeżeli będzie na bieżąco posiadał aktualne dane o stanie łączności, otrzymanych zadaniach bojowych i podejmowanych decyzjach przez dowódcę.

W tym wypadku szef sztabu wytyczne do organizacji łączności powinien wydawać sukcesywnie w miarę opracowywania poszczególnych zadań przez dowódcę i sztab.

Niekiedy szef łączności będzie zmuszony planować i organizować system łączności na podstawie ogólnego zamiaru walki ogłoszonego przez dowódcę dywizji.

Bywa i tak, że szef sztabu może nie wydawać wytycznych do organizacji łączności lecz akceptuje treść propozycji przedstawionych przez szefa łączności po uwzględnieniu podanych przez siebie uwag. W tym przypadku, akceptacja przedstawionych propozycji stanowi dla szefa łączności podstawę do wydania zadań podległemu pododdziałowi /funkcyjnym/ łączności i szefom łączności. Zadania te należy precyzować tak, aby ich realizowanie przebiegać mogło w nakazanych terminach.

Precyzując i podając do wykonania zadania, szef łączności może ograniczyć się jedynie do zasadniczych problemów. Zarządzenie łączności może być przekazane częściami, w miarę rozwiązywania poszczególnych zagadnień łączności.

Równolegle z planowaniem systemu łączności, należy opracować wszystkie niezbędne dane eksploatacyjne do pracy środków łączności. Niekiedy zakończenie opracowania dokumentów planu łączności

realizuje się po postawieniu zadań podległym dowódcom /funkcyjnym/ i szefom łączności. Zaplanowane przedsięwzięcia w zakresie organizacji łączności nie wyrażone w odpowiednich dokumentach - w "trybie roboczym" odnotowje się w odręcznych notatkach.

3. Metoda dyrektywna

Stosuje się ją w warunkach, gdy czas od otrzymania nowego zadania lub zaistniałej sytuacji /np.: zmasowane uderzenia/ do nakazanego /wymaganego/ rozpoczęcia działań bojowych nie pozwala na zaangażowanie całego sztabu w celu wypracowania decyzji.

W tym przypadku dowódca dysponuje skrajnie ograniczonym czasem na podjęcie decyzji i przekazanie wykonawcom zadań bojowych. Czas ten wynosić może kilkadziesiąt minut.

Sztab realizuje początkowo jedynie podstawowe przedsięwzięcia organizacyjno-planistyczne, które w miarę potrzeb i możliwości są w późniejszym okresie kontynuowane w celu skonkretyzowania i przedstawienia zadań wykonawcom.

Możliwości realizacji zadań łączności w tej sytuacji istnieją, ponieważ dywizja /pułk/prowadząca działania bojowe posiada zorganizowany i czynny system łączności, jakkolwiek może być w znacznym stopniu zdezorganizowany. Wymagał będzie on dostosowania go do aktualnych potrzeb dowodzenia wojskami.

Nie oznacza to jednak, że praca szefa łączności dywizji /pułku/ i oficerów wydziału odbywa

się bez dokonania analizy zadania,oceny położenia itp. Różnice mogą polegać na tym, że w toku planowania będą rozpatrywane jedynie te czynności,które wymagają pewnych korekt lub uzupełnień w dotychczasowym systemie łączności. W tych warunkach wprowadzane zmiany uwzględnia się w dotychczasowych dokumentach planu łączności i uzupełnia się mapę roboczą szefa łączności nowymi elementami.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w każdej sytuacji łączność musi niejako "wyprzedzać" gotowość bojową wojsk do wykonania określonych zadań zarówno w okresie organizacji,jak i prowadzenia działań. Stąd też opracowanie dokumentów planu łączności w żadnym przypadku nie może wstrzymać, a tym bardziej opóźnić prac związanych z zorganizowaniem systemu łączności. Toteż czynności związane z organizowaniem łączności do działań bojowych powinny być rozpoczęte możliwie wcześniej, często w oparciu o ogólny zamiar walki dowódcy i przedstawione szefowi sztabu w postaci propozycji odnośnie organizacji łączności. Poszczególne przedsięwzięcia w zakresie organizowania łączności mogą być realizowanie w miarę ich rozwiązywania przez szefa łączności. Harmonogram czynności szefa łączności i wydziału łączności sztabu dywizji w zakresie planowania i organizacji łączności, przedstawia rys. nr 1.

x x

x

- Planowanie łączności w dywizji /pułku/, mającej wziąć udział w pierwszej operacji w początkowym okresie wojny, odbywa się jeszcze w okresie pokoju.

Równolegle z opracowaniem planu rozwinięcia wojsk armii, opracowuje się plan łączności, w którym ujmuje się również zagadnienia dotyczące organizacji łączności z podległymi związkami taktycznymi /oddziałami/oraz w podległych związkach i oddziałach.Planowaniem łączności w okresie pokoju zajmuje się sztab okręgu wojskowego oraz wydzielone zespoły ze sztabu związków taktycznych.

Treść planu łączności zależy od wielu czynników,a głównie od dyslokacji dywizji/pułku/,odległości od rejonu wyjściowego,ilości możliwych do wykorzystania /przydzielonych/ dróg marszu,ilości sił i środków, zagrożenia ze strony nieprzyjaciela, przyjętego systemu dowodzenia, tempa i sposobu przegrupowania itp. Plan łączności dywizji /pułku/ na ten okres, powinien zawierać:

- organizację łączności w garnizonach, jej wykorzystanie podczas wyjścia wojsk z garnizonów stałych oraz organizację łączności w rejonach alarmowych;
- zakres wykorzystania pododdziałów łączności w rejonach alarmowach i ich rejony rozmieszczenia;
- ilość i rodzaj łączy przewodowych wydzielonych z sieci telekomunikacyjnej resortu łączności wykorzystywanych w rejonach alarmowych;
- organizację łączności podczas przegrupowania do rejonów wyjściowych /rejonów poprawionej

dyslokacji/, zakres i sposoby wykorzystania międzygarnizonowego systemu łączności okręgu wojskowego oraz łączności organów kontroli ruchu wojsk podczas przegrupowania;

- organizację łączności w rejonach wyjściowych /w rejonach poprawionej dyslokacji/ oraz w toku planowanych działań po przegrupowaniu;

- niezbędne dane eksploatacyjne do pracy środków łączności;

W okresie przebywania wojsk w rejonach alarmowych i podczas przegrupowania, a także w rejonie wyjściowym, szef łączności wnosi do opracowanego wcześniej planu łączności uzupełnienia i korekty stosownie do zaistniałych zmian sytuacji bojowej i potrzeb dowodzenia. Po osiągnięciu rejonu wyjściowego i w czasie wchodzenia dywizji do walki poważnym i złożonym problemem jest uruchomienie pełnego systemu łączności dywizji /pułku/, który w okresie przegrupowania jest ograniczony i dostosowany głównie do potrzeb kierowania ruchem /przegrupowania/ wojsk. Toteż wszystkie przedsięwzięcia w tym zakresie muszą być szczegółowo zaplanowane i realizowane na ustalone sygnały.

III. DOKUMENTY ŁĄCZNOŚCI

Opracowanie dokumentów łączności stanowi finalną czynność planowania łączności dywizji /pułku/ do określonych działań bojowych. Służą one do kierowania organizacją systemu łączności, jego eksploatacją i zabezpieczeniem pracy podczas realizacji procesu dowodzenia wojskami dywizji /pułku/

w działaniach bojowych.

Dokumenty łączności opracowuje się sukcesywnie, w miarę napływu danych ze sztabu przełożonego i rozwiązywania poszczególnych problemów organizacji systemu łączności na szczeblu /dywizji/ pułku. Na szczeblu dywizji opracowaniem dokumentów łączności zajmuje się szef łączności i jego pomocnicy zgodnie z istniejącym podziałem obowiązków. Na szczeblu pułku dokumenty wykonuje osobiście szef łączności, który do pomocy może wykorzystać jednego z oficerów kompanii łączności pułku.

Dokumentami łączności są te wszystkie dokumenty, które ujmują zagadnienia organizacji i funkcjonowania łączności, dane do pracy środków łączności i prowadzenia przez nie korespondencji, niektóre elementy eksploatacyjno-techniczne systemu łączności. Ponadto dowódcy pododdziałów łączności wykonują dokumenty określające przedsięwzięcia zabezpieczające realizację zadań przez pododdziały łączności.

Pod względem przeznaczenia, dokumenty łączności wykonywane na szczeblu sztabu dywizji /pułku/ można podzielić na:

- planistyczne;
- wykonawcze;
- eksploatacyjne;
- sprawozdawczo-informacyjne.

Klasyfikację dokumentów łączności, przedstawia rys. nr 2.

<u>Do dokumentów planistycznych</u> należy przede

wszystkim zaliczyć dokumenty stanowiące plan łączności,

Plan łączności - jest to wyrażona graficznie decyzja szefa łączności odnośnie organizacji łączności, uzasadniona rozliczeniem sił i środków łączności oraz przedsięwzięciami organizacyjno-eksploatacyjnymi.

W przypadku dysponowania dostateczną ilością czasu, dokumenty planu łączności opracowuje się w całości, szczególnie gdy łączność planuje się od podstaw. W warunkach ograniczonego czasu wprowadza się jedynie do istniejących /uprzednio opracowanych/ dokumentów planu łączności niezbędne korekty i uzupełnienia.

Wszystkie dokumenty planu łączności powinny uwzględniać w szczegółach organizację łączności w przewidzianym działaniu bojowym i na danym szczeblu dowodzenia. Treść poszczególnych dokumentów musi być przejrzysta i zrozumiała, ujęta krótko i zwięźle, tak aby na jej podstawie można było wydać odpowiednie zarządzenia /wytyczne/ dotyczące organizacji łączności. Zagadnienia, które nie znalazły odbicia w schematach i tabelach, a wymagają dodatkowych wyjaśnień, ujmuje się w formie pisemnej w legendzie lub w oddzielnych dokumentach /zarządzeniach, wytycznych, notatkach itp./.

Dokumenty planu łączności opracowuje się w zasadzie w jednym egzemplarzu. Na wyraźne żądanie przełożonego szefa łączności, podlegli szefowie

łączności przesyłają odpisy swoich planów łączności, lub tylko niektóre dokumenty, na przykład dane sieci i kierunków radiowych zorganizowanych na danym szczeblu dowodzenia /co jest niezbędne dla zapewnienia łączności radiowej o dwa szczeble niżej/.

Dokumenty planu łączności podpisuje szef łączności, a zatwierdza szef sztabu dywizji /pułku/.

Treść i rodzaj opracowanych dokumentów planu łączności uzależniona jest od szczebla dowodzenia.

Na szczeblu dywizji opracowuje się:

1. Plan łączności obejmujący:
   - schemat łączności radiowej;
   - schemat łączności radioliniowej i przewodowej;
   - schemat wojskowej poczty polowej;
   - schemat łączności specjalnej;
   - rozliczenie sił i środków łączności.

Wymienione dokumenty opracowuje się w formie tabelarycznej stosując obowiązujące wzory sformalizowanych blankietów - schematów, które po wypełnieniu składa się w jedną całość w formie skoroszytu.

<u>Układ treści schematu łaczności radiowej:</u> może być wykonywany w dwojaki sposób. Pierwszy - polega na tym, że sieci i kierunki radiowe organizowane przez sztab przełożony, w których podwładny utrzymuje łączność z przełożonym, przedstawia się na schemacie w pierwszej kolejności, a następnie

łączność planowaną na podstawie własnej decyzji szefa łączności dywizji /pułku/.

Drugi - charakteryzuje się tym, że poszczególne sieci i kierunki radiowe organizowane przez sztab przełożony i podwładny grupuje się według ich przeznaczenia w następującej kolejności: łączność dowódcy i sztabu, szefów rodzajów wojsk/artylerii, obrony przeciwlotniczej, wojsk inżynieryjnych i chemicznych/, oraz dla potrzeb współdziałania i kierowania tyłami. W każdym przypadku ujmuje się numer i nazwę poszczególnych kierunków i sieci, rodzaj i typ radiostacji / odbiornika/wydzielonej do pracy, rozmieszczenie tych radiostacji /odbiorników/ na poszczególnych punktach dowodzenia oraz manewr środkami radiowymi, które przewidziane są do doraźnego zapewnienia łączności z określonymi korespondentami. Numerację sieci i kierunków organizowanych dla potrzeb dywizji /pułku/, szef łączności przyjmuje dowolnie, w porządku kolejnym. Oznaczenia sieci i kierunków organizowanych przez przełożonego opisuje się według numeracji przyjętej przez przełożonego.

Na szczeblu dywizji, ze względu na ich stały skład organizacyjny, istnieje możliwość opracowania stałego szablonu schematu łączności radiowej /względnie 2-3 jego warianty/, który, niezależnie od rodzaju i charakteru działań, może być realizowany po wprowadzeniu niewielkich uzupełnień.

Schemat łączności radioliniowej i przewodowej - ujmuje organizację tej łączności w sposób

ideowy bez dowiązania do terenu poszczególnych okresach działań bojowych. W natarciu dywizji uwidacznia się powyższą łączność: w rejonie wyjściowym na rubieży wejścia do walki, do rubieży zadania bliższego dywizji i na rubieży zadania dnia dywizji. W schemacie wyszczególnia się: relacje łączności pomiędzy określonymi punktami dowodzenia z ewentualnym uwidocznieniem połączeń tranzytowych, typ stacji radioliniowej /typ kabla/, ilość i rodzaj łączy w kolejności: łącza telefoniczne utajnione, telefoniczne zwykłe, telegraficzne utajnione, telegraficzne zwykłe.

Nie wyklucza się wykonywania schematu łączności radioliniowej i przewodowej bezpośrednio na mapie.

Schemat wojskowej poczty polowej - ujmuje organizację tej łączności w sposób ideowy w poszczególnych okresach działań bojowych z wyszczególnieniem numeracji marszrut, relacji łączności, rodzajów środków lokomocji i wykresów kursów pocztowych pomiędzy poszczególnymi punktami dowodzenia.

Schemat łączności specjalnej - ujmuje zastosowanie w poszczególnych ogniwach dowodzenia określonych dokumentów i urządzeń do utajniania informacji przekazywanych przez techniczne środki łączności. W schemacie wyszczególnia się: rodzaj łączności /dokumenty/, typ urządzenia /dokumenty/, gdzie, na jakim szczeblu stosuje się dane urządzenie lub dokument.

Rozliczenie sił i środków łączności - wyko-

nuje się na poszczególne okresy działań bojowych /rubież wykonywanych zadań bojowych/. Rozliczeniu podlega stan osobowy, podstawowy sprzęt łączności i środki transportowe. W każdym z okresów działań bojowych wyszczególnia się stan faktyczny, podział sił i środków łączności według miejsca wykonywania zadań, siły i środki łączności przewidziane na nowe położenie.

Do dokumentów planistycznych i jednocześnie sprawozdawczo-informacyjnych, zaliczymy mapę robocza szefa łaczności. Wprawdzie nie stanowi ona podstawowego dokumentu, który stwarza możliwości realizacji wszystkich zadań w zakresie organizacji łączności bez konieczności opracowania innych dokumentów - tak jak to ma miejsce w innych rodzajach wojsk - ale jest niezbędnym dokumentem, w którym możemy zobrazować przestrzenno-czasowe rozmieszczenie i działanie elementów systemu łączności i pododdziałów łączności w powiązaniu z określonymi czynnikami taktyczno-operacyjnymi występującymi w planie działań bojowych dywizji i pułku.

Na mapie roboczej uwidacznia się elementy taktyczne i łączności uzupełniające lub konkretyzujące terenowo szereg danych warunkujących organizację i działanie łączności, a mianowicie:

a/ elementy taktyczne:

- linie rozgraniczenia;
- rubież styczności wojsk własnych z nieprzyjacielem i głębokość zadań bojowych;
- planowane rubieże wprowadzania do walki

drugich rzutów /odwodów/;
- rejony /odcinki/ skażeń i zakażeń terenu rzutujących na organizację łączności;
- rejony zniszczeń;
- drogi marszu wykorzystane przez pododdziały łączności/z wykazaniem przepraw na przeszkodach wodnych/;
- inne niezbędne dane, które mogą mieć wpływ na organizację i eksploatację systemu łączności.

b/ elementy łączności:
- węzły łączności punktów dowodzenia przełożonego, wojsk własnych, sąsiadów i podległych, planowane i czynne,z których organizuje /utrzymuje/ się łączność;
- elementy systemu łączności /pomocnicze węzły łączności, stacje pośrednie, punkty wymiany poczty polowej itp./ przełożonego, poprzez które zapewnia się łączność;
- relacje radioliniowe i przewodowe /czynne i uruchamiane w określonym czasie działań bojowych/;
- miejsce rozmieszczenia punktów retranslacyjnych;
- rejony rozmieszczenia pododdziałów łączności;
- dane czasowe dotyczące przegrupowania pododdziałów łączności oraz gotowości elementów systemów łączności;
- miejsce rozmieszczenia wykrytych środków rozpoznania i zakłóceń radiowych nieprzyjaciela.

Na mapie roboczej szefa łączności dywizji /pułku/ przedstawia się elementy taktyczne i łączności aktualne w określonej sytuacji oraz te, co do których podjęto decyzje w celu ich natychmiastowej realizacji. W ten sposób treść mapy uzupełnia się na bieżąco i w miarę rozwoju działań bojowych.

Do dokumentów wykonawczych zaliczamy przede wszystkim zarządzenie łączności, które opracowuje się na podstawie decyzji do organizacji łączności, a która to decyzja przedstawiona jest w dokumentach planu łączności. Na szczeblu dywizji wykonuje się zarządzenie w formie tekstowej i jest ono głównym dokumentem, który zawiera niezbędne wytyczne sztabu dywizji w zakresie łączności dla podległych oddziałów i pododdziałów.

Treść zarządzenia uzależniona jest od rodzaju i charakteru walki oraz warunków przejścia do planowanego działania bojowego.

Może ono zawierać:

- miejsce rozmieszczenia węzłów łączności dywizji, terminy ich gotowości oraz oś ich przesuwania w toku działań;
- sposób organizacji łączności radiowej /najczęściej powołuje się na załączniki tego zarządzenia, w których zawarte są dane organizacyjne i eksploatacyjne tej łączności/;
- sposób organizacji łączności radioliniowej i przewodowej z kim, jakimi środkami i w jakim terminie łączność powinna być nawiązana oraz jak będzie ona zapewniona w toku działań;
- sposób organizacji łączności specjalnej, wyszczególnienie dokumentów kodowych i terminów ich sto-

sowania oraz w jakich relacjach stosuje się urządzenia kodujące;

- sposób organizacji łączności utajnionej,w jakich relacjach stosuje się kanały utajnione oraz wyszczególnienie dokumentów kluczowych;
- organizacja wojskowej poczty polowej, rozmieszczenie organów wykonawczych poczty polowej oraz terminy wymiany przesyłek pocztowych;
- materiałowo-techniczne zabezpieczenie pododdziałów łączności,rozmieszczenie i kierunek przesunięcia dywizyjnego punktu zaopatrywania /w tym magazynu łączności/ i warsztatu łączności,sposób zaopatrywania w materiały łączności, organizacja naprawy uszkodzonego sprzętu i zbiórki zdobycznego sprzętu łączności;
- wytyczne organizacyjne dotyczące eksploatacji systemu łączności i zapewnienia łączności w podległych oddziałach i pododdziałach /dot. ograniczeń w pracy środków łączności i zakresu wykorzystania miejscowych środków łączności/, sposób postępowania w przypadku dekonspiracji dokumentów łączności, ochrona łączności radiowej i radioliniowej przed zakłóceniami ze strony nieprzyjaciela,organizacja kontroli czasu,skład i rozmieszczenie drugiego rzutu sił i środków /odwodu/ łączności, termin gotowości systemu łączności, terminy przedstawiania meldunków łączności itp.

Ponieważ danych eksploatacyjnych systemów łączności nie możemy przedstawić w formie tekstowej, do zarządzenia łączności dołącza się szereg załączników, wykonuje się w formie tabelarycznej, a zaliczamy je do dokumentów eksploatacyjnych.

Należą do nich:

- tabela danych radiowych i radiotelefonicznych;
- tabela przydziału danych do organizacji łączności dla oddziałów i pododdziałów;
- tabela danych radioliniowych;
- tabela kryptonimów i adresów radiowych oraz sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych;
- kody map.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że o ile planowana organizacja systemu łączności dywizji może być ujęta w formie prowizorycznych schematów, a zarządzenie łączności może być wydane podległym szefom łączności w formie ustnych wytycznych to dokumenty eksploatacyjne należy wykonać w obowiązującej formie. Treść tych dokumentów warunkuje terminowość i prawidłowość nawiązania i utrzymania łączności oraz sprawność jej funkcjonowania w procesie dowodzenia wojskami dywizji.

Tabela danych radiowych i radiotelefonicznych - opracowuje się na podstawie zarządzenia łączności sztabu przełożonego oraz w oparciu o opracowany schemat łączności radiowej, w którym przedstawiona jest koncepcja organizacji łączności dowodzenia, współdziałania, tyłów i powiadamiania /ostrzegania/. Dane do organizacji i pracy każdej sieci lub kierunku radiowego /radiotelefonicznego/ ujmuje się na oddzielnym arkuszu papieru. Częścią tabeli - są również wytyczne organizacyjno-eksploatacyjne, które ujmują terminy ważności kryptonimów, stałych sygnałów rozpoznawczych radiostacji,

częstotliwości, stałe kryptonimy i sygnały rozpoznawcze oraz grupy do sprawdzania tożsamości radiostacji, częstotliwości wywoławcze powietrznego elementu dowodzenia, inne ewentualne dane organizacyjno-eksploatacyjne.

Tabelę przydziału danych do organizacji łączności dla podległych oddziałów i pododdziałów opracowuje się na podstawie danych otrzymanych ze sztabu przełożonego. W tabeli tej dla każdego oddziału /pododdziału/ uwzględnia się: częstotliwości, kryptonimy, sygnały rozpoznawcze, klucze itp. niezbędne do zorganizowania łączności radiowej, radiotelefonicznej i radioliniowej.

Tabelę danych radioliniowych opracowuje się na podstawie danych otrzymanych ze sztabu przełożonego i na podstawie schematu radioliniowego, w którym przedstawiona jest organizacja tej łączności z podległymi oddziałami i dla celów współdziałania.

Tabela kryptonimów i adresów radiowych oraz sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych zawiera umowne, zamaskowane nazwy stacji telegraficzno-telefonicznych przełożonego, współdziałających, własnych i podwładnych o dwa szczeble niżej. Tabela sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych zawiera pełną nazwę osób funkcyjnych oraz ich sygnały rozpoznawcze.

W trakcie opracowywania tych tabel wykorzystuje się dane zawarte w tego rodzaju tabelach sztabu przełożonego oraz kryptonimy przydzielone

przez szefa łączności przełożonego. Tabele te mogą zawierać 2-3 kolumny kryptonimów, adresów radiowych i sygnałów rozpoznawczych oraz określać terminy ich ważności. Do tabeli załącza się instrukcję korzystania z systemu łączności oraz przedsięwzięcia zapewniające tajność prowadzonych rozmów.

Kody map - ujmuje się w treści załącznika według systemu ich kodowania przyjętego przez wydział operacyjny dywizji.

Zarządzenie łączności sztabu dywizji wysyła się jednocześnie z rozkazem bojowym lub niezwłocznie po nim do sztabów bezpośrednio podległych oddziałów /pododdziałów/, a na żądanie sztabu przełożonego przesyła się mu odpis. Związki /oddziały/ współdziałające mogą otrzymać wyciągi z zarządzenia w punktach ich dotyczących. Niezbędne wytyczne w zakresie łączności, wynikające z zarządzenia łączności dla poszczególnych rodzajów wojsk mogą być ujęte w zarządzeniach dowódców rodzajów wojsk i szefów służb.

Mając na uwadze ograniczoną ilość czasu przeznaczoną na organizację walki, niezbędne wytyczne /zarządzenia/ do organizacji łączności mogą być przekazane podległym szefom łączności ustnie lub przy pomocy technicznych środków łączności, a w okresie późniejszym potwierdzone w formie pisemnej.

Na szczeblu pułku wytyczne z reguły przekazuje się ustnie, a zapoznanie się z treścią dokumentów planu łączności podlegli szefowie łączności

/dowódcy pododdziałów ogólnowojskowych i rodzajów wojsk/ potwierdzają własnoręcznym podpisem na dokumentach lub w zeszycie pracy szefa łączności pułku. Wskazane jest aby byli oni obecni ze swojmi dowódcami podczas stawiania zadań bojowych przez dowódcę pułku.

W wytycznych do organizacji łączności, szef łączności pułku ujmuje następujące główne zagadnienia: miejsce rozwiniętych /rozwijanych/ węzłów łączności pułku /batalionu/ oraz kierunek ich przesunięcia, sposób w jaki będzie organizowana łączność radiowa, przewodowa,specjalna i utajniona /tylko w pułku/, w jaki sposób będą dostarczane przesyłki pocztowe i czas wymiany. Podaje obowiązujące dokumenty kodowe, kody map i kod terenu. Zapoznaje z obowiązującą tabelą kryptonimów, adresów radiowych oraz sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych. Omawia,jakie będą stosowane ograniczenia w pracy środków radiowych, rozmieszczenia i kierunek przesunięcia pułkowego punktu zaopatrywania /batolionowego punktu zaopatrywania/ i warsztatu łączności. Określa sposób zaopatrywania w sprzęt i materiały łączności, dokonywanie napraw uszkodzonego sprzętu oraz gdzie deponować zdobyczny sprzęt. Podaje rozmieszczenie,skład oraz kierunek przesunięcia odwodu sił i środków łączności /tylko na szczeblu pułku/. Na zakończenie, podaje sposób organizacji kontroli czasu, postępowania w przypadku dekonspiracji dokumentów łączności oraz czas gotowości rozwijanego systemu łączności.

Do powyższych wytycznych opracowuje się następujące dokumenty eksploatacyjne: tabela danych radiowych oraz tabela kryptonimów i adresów radiowych i sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych oraz tabela przydziału danych do organizacji łączności dla podległych pododdziałów.

Dokumenty eksploatacyjne podlegli szefowie łączności powinni otrzymać,w miarę możliwości, w formie pisemnej. Można przy tym przekazać pełną treść tych danych, albo tylko wyciągi z nich,które będą zawierać jedynie punkty dotyczące poszczególnych pododdziałów.

ZAKOŃCZENIE

Ostatnie dziesięciolecia wywarły niemały wpływ na organizację i metody pracy dowództw i sztabów. Doprowadziło to do wielu zmian i udoskonaleń natury organizacyjnej, technicznej i technologicznej, a w szczególności do znacznego usprawnienia pracy sztabowej oraz należytego dowodzenia i zarządzania. Przyczyniło się także do częściowego zniwelowania dysproporcji między potencjalnymi możliwościami współczesnej techniki wojskowej z jednej strony, a przygotowaniem organów kierowania do efektywnego jej wykokorzystania z drugiej.

Nadal jednak przed dowództwami i sztabami stoją i stać będą nowe i coraz trudniejsze zadania. Ulepszenie metod pracy sztabowej, wyposażenie sztabów w techniczne środki pracy biurowej, dalsza

unifikacja i formalizacja dokumentów oraz przystosowanie ich formy i treści do wykorzystania elektronicznej techniki obliczeniowej do prac planistycznych, co pozwoli w znacznym stopniu skrócić czas opracowywania potrzebnych dokumentów i planów organizacji działań bojowych.

Z tej racji należy koncentrować swoją uwagę na ulepszaniu tradycyjnych metod pracy. Należy wprowadzać mechanizację a następnie przygotowywać sztaby do wykorzystania elektronicznej techniki obliczeniowej. Ma ona największe perspektywy i w pełni gwarantuje wygranie walki o czas.

Wydrukowano w 70 egz.
Egz. nr 1-65 Bibl.Gł.OZS
Egz. nr 66-70 CDO
Wyk. płk Sieradzan
Druk. E.Sz.dn.15.03.1977 r.
Nr 0165/0533/WW
Kor. Chmielewska

HARMONOGRAM CZYNNOŚCI SZEFA ŁĄCZNOŚCI I WYDZIAŁU ŁĄCZNOŚCI SZTABU DYWIZJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI

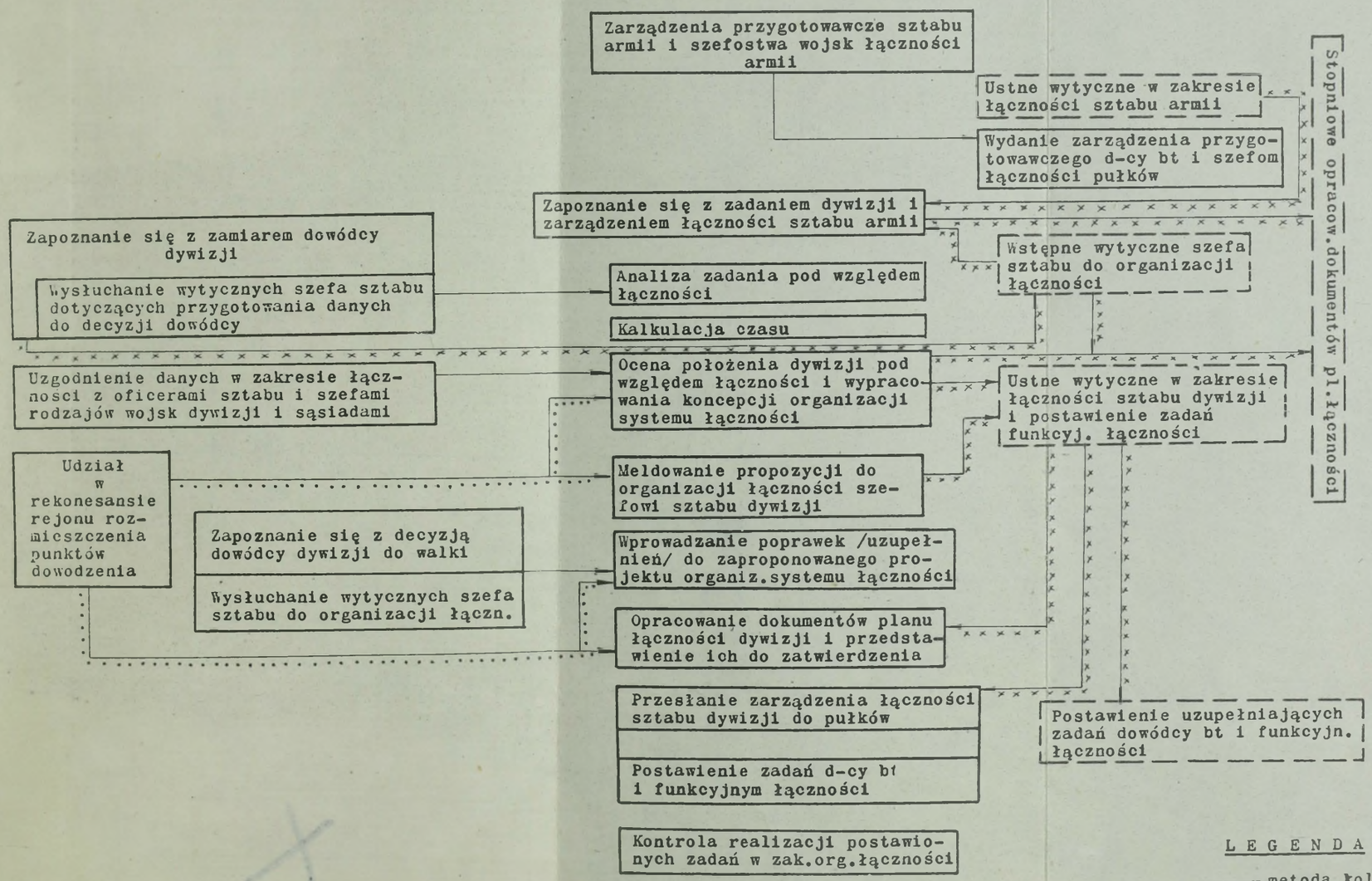

Rys. nr 1

LEGENDA

- ——— metoda kolejnego planowania
- ×××× metoda równoległego planowania
- ..... metoda dyrektywna

KLASYFIKACJA DOKUMENTÓW ŁĄCZNOŚCI

Dokumenty łączności

- **Planistyczne**
  - schemat łączności radiowej,
  - schemat łączności radioliniowej i przewodowej,
  - schemat wojskowej poczty polowej,
  - schemat łączności specjalnej,
  - rozliczenie sił i środków łączności,
  - mapa robocza szefa łączności.
- **Wykonawcze**
  - zarządzenie łączności
- **Eksploatacyjne**
  - a/ jako załączniki do zarządzenia łączn.
    - tabela danych radiowych i radiotelefonicznych,
    - tabela przydziału danych do organizacji łączności dla oddziałów i pododdziałów,
    - tabela danych radioliniowych,
    - tabela kryptonimów i adresów radiowych oraz sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych
    - kody map,
  - b/ wydawane dodatkowo dowódcy bat.łączności,
    - tabela rozdziału kanałów radioliniowych i przewodowych,
    - schemat łączności wew. SD dywizji /pułku/,
    - plan wymiany poczty pol.
- **Sprawozdawczo-informacyjne**
  - meldunki łączności, sprawozdania łączności,
  - zapotrzebowania,
  - ewidencja sprzętu łączności,
  - wykaz stanu ukompletowania i zabezpieczenia materiałowego,
  - Wykazy ukompletowania strat i uzupełniania sprzętu łączności.

Rys. nr 2. Klasyfikacja dokumentów łączności